

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

109

Ἦσαν, Περιγραφή ὄλων τῶν κτιρίων τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων πῶς ἐκτίσθησαν, πῶς
ἐλέγοντο τὸ πάλαι μετὰ τὸν χριστιανισμόν καὶ πῶς
λέγονται τὴν σήμερον ποῖα ἤραμία ἐγένον ἀπὸ
Ἑκκλησίας, καὶ ποῖα ἐκτίσαν οἱ Ὀθωμανοὶ, κτλ.
Εἰς ἀπλὴν Γλῶσσαν.

1837

ὑπὸ

Β. Α. Γ.

2
189

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

1864.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ Κ. Ν. ΚΟΝΔΥΛΗ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΛΟΚΗΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

109

Ἦγουν, Περιγραφή ὄλων τῶν κτιρίων τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων· πότε ἐκτίσθησαν, πῶς
ἐλέγοντο τὸ πάλαι μετὰ τὸν χριστιανισμόν καὶ πῶς
λέγονται τὴν σήμερον· ποῖα τζαμιά ἐγένον ἀπὸ
Ἐκκλησίας, καὶ ποῖα ἐκτίσαν οἱ Ὀθωμανοί, κτλ.
Εἰς ἀπλὴν Γλῶσσαν.

ὑ π ὁ

Ε. Α. Γ.

2
189

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

1864.

ΑΡΙΘΜΟΣ { ΓΕΝ. ΚΑΤΑΛ. 8020
                  { ΜΙΔ. ΚΑΤΑΛ. IX 110.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Ἐν ἔτει 638 πρὶν Χριστοῦ γεννήσεως, μερικοὶ ἀπὸ τὰ Μέγαρα, ἢ ἀπὸ τὴν Σπάρτην (Μάνην) (διότι δὲν εἶναι τόσον βέβαιον), εἶχαν ἀρχηγὸν ἓνα ἀπὸ αὐτοὺς ὀνομαζόμενον Βύζαν, καὶ ἤλθον μετὰ κάτεργα καὶ ἐκτίσαν τὸ Βυζάντιον, πολλοὺς χρόνους πρὶν τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. Ἦτον δὲ μικρὸν κάστρον, μόνον τὸ μέρος ὅπου τριγυρίζει σήμερον τὸ Σεραϊ μπουρνου. Ἐκαμαν δὲ Δημογεροντίαν καὶ ἐξουσιάζοντο καὶ ἐκρίνοντο ἀναμεταξύ των, χωρὶς νὰ γνωρίζουν ἄλλον βασιλέαν, ἕως τὸν καιρὸν Λαρείου τοῦ Ἰσταππου. Αὐτὸς ἦτον βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἤγουν (Αρξेमίδων), καὶ ἔκαμε γέφυρα εἰς τὰ δύο Ἰσάρα καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἐκυρίευσεν μαζῇ μετὰ ἄλλα μέρη καὶ τὸ Βυζάντιον. Ἐπαθον δὲ πολλὰ κακὰ οἱ Βυζαντινοὶ ἀπὸ τοῦ Πέρσε, ἕως ὅπου ὁ Μανιάτης Πausanias ἐκυρίευσεν τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ ἐπιδιόρθωσε. Μετ' ὀλίγον οἱ Βυζαντινοὶ ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τοῦ Μανιάτης, ἀλλὰ τοὺς ἐξουσίασεν ὁ Ἀθηναῖος Ἀλκιβιάδης. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἕνας Βυζαντινὸς Θρασύβουλος τ' ὄνομα, ἐλευθέρωσε τὸ Βυζάντιον, καὶ ἀνέστησεν εἰς αὐτὸ τὴν πρώτην του ἐξουσίαν.

Μετὰ πολλοὺς χρόνους δὲ ὑποτάχθηκε μὲν τὸ Βυζάντιον εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἀλλ' εἶχεν ὅλην τὴν ἐλευθερίαν του. Ἐν ἔτει δὲ μετὰ Χριστ. 200 ὁ ἄσπλαχνος Σευθῆρος ὁ βασιλεὺς διὰ μίαν μικρὰν αἰτίαν τὸ ἐπολέμησε τρεῖς χρόνους, καὶ τὸ ἐκυρίευσεν, καὶ ἔσφαξεν ὅλους τοὺς κατοίκους του, καὶ ἐκρήμνισε τὸ κάστρο, καὶ τὸ ἔδωκεν ὑπὸ κήτω εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἡρακλείας. (Διὰ τοῦτο ἕως τὴν σήμερον ὅταν χειροτονεῖται ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης πέραν τὴν πατερίτσαν ἀπὸ τὸ χεῖρ τοῦ ἀγίου Ἡρακλείας). Μετ' ὀλίγον ὁ ἴδιος Σευθῆρος τὸ ἐκτίσεν πάλιν καλῆτερον ἀπὸ πρῶτα, ἐπειδὴ τὸν παρκατέλασεν ὁ υἱὸς του Ἀντωνίου, καὶ τὸ ὠνόμασε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ του Ἀντωνίου.

Τρεῖς φορὰς μετὰ ταῦτα τὸ Βυζάντιον ἐγαλάσθη καὶ ἐκτίσθη ἕως τὸν καιρὸν τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου. Ὅταν δὲ ὁ Μεγ. Κωνστ. ἐπολέμησε μετὰ τὸν γαμβρὸν του Λικίνιον τὸν ἐχθρὸν τῶν Χριστιανῶν, τὸ Βυζάντιον τὸσον ἐστάθη πιστὸν εἰς τὸν Λικίνιον, καὶ μὲλλον ὅτι ὁ Κωνστ. τὸ ἐπο-

λέμπε δυνατά, ἄλλα δὲν ἠμπόρουν νὰ τὸ πάσῃ. Ἀρ' οὐ ὅμως ἐνίκηθη ὁ Λαΐνιος εἰς τὸ Σκούταρι, καὶ ἐπιείσθη ζωντανός, εὐθὺς τὸ Βυζάντιον παρεδόθη εἰς τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον.

ΚΤΙΣΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Κωνσταντῖνος λοιπὸν μὲ τὸ νὰ ἦτον γνωστικὸς καὶ ἀξίος πολέμιστος ἐγνώρισεν ὅτι ἡ θέσις τοῦ Βυζαντίου εἶναι τὸ ὄντι ἀξία διὰ νὰ γίνῃ καθέδρα του. Λοιπὸν τὸ μὲν κάστρον τοῦ Βυζαντίου τὸ ἐμμερομετήσεν, ἔκτισε δὲ καὶ ἄλλο κάστρον κολλητὸν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἤρχιζεν ἀπὸ τὸ Ἄγυρ καπὶ καὶ ἐπῆγενεν εἰς τὰ Ψωμιαθεῖα, καὶ ἀνέβαινε μέσα ἀπὸ τοὺς Ἑπτὰ κουλάδες, καὶ ἐπερνώουσε πολὺ μέσα ἀπὸ τὸ σημερινὸν κάστρον, καὶ ἐπῆγενεν εἰς τὸν Μπαλατῆ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἤρχετο ἕως τὸ Μπαζῆ καπὶ. Τὰ δὲ Ἑξή μάρμαρα οἱ Ἑπτὰ κουλάδες, αἱ Βλαχέρνες, καὶ ἄλλα μέρη ἦταν ἐξω ἀπὸ τὸ κάστρον τοῦ Μ. Κωνσταντῖνου, καὶ ἐκτίσθησαν ὕστερα, (ὡς θέλομεν εἰπεῖ ἀκολουθῶς.) Ὁνόμασε δὲ τὸ κάστρον αὐτὸ ὁ Κωνσταντῖνος εἰς τὸ ὄνομά του Κωνσταντινούπολιν, ἐν ἔτει 1222. καὶ ἔκτισεν εἰς αὐτὴν πολλὰς Ἐκκλησίας καὶ παλάτια, καὶ ἔφερε πολλοὺς μεγιστάνας ἀπὸ τὴν Παλαιάν Ῥώμην, καὶ τὴν ἕκαμε καθέδρα τῆς Βασιλείας, καὶ τὴν ἀφιέρωσε τρόπον τινα εἰς τὴν Παναγίαν, διὰ νὰ τὴν φυλάγῃ.

Μετὰ καιρὸν δὲ μὲ τὸ νὰ ἐγαλοῦσε τὸ κάστρον ἀπὸ σεισμῶν καὶ ἄλλας περιστάσεις, ἐμμερομετίζετο ἄλλου μὲν ἀπὸ τὰ θεμέλια, καὶ ἄλλου ὀλίγον, καὶ ἐκτίζαν διαφόρους κουλάδες καὶ καστρότειγα. Ἀπὸ δὲ τοὺς Ἑπτὰ κουλάδες ἕως τὰς Βλαχέρνας ἐκρίνισαν ὅλον τὸ κάστρον τοῦ Κωνσταντῖνου, καὶ ἐπῆραν ἀκόμη πολὺ μέρος μέσα, καὶ ἔκτισαν τὸ σημερινὸν διπλὸν κάστρον μὲ γαβούζα καὶ γαδάκια γεμίτα νερῶν. Τὸ δὲ Ἄγίασμα τῶν Βλαχερινῶν ἦτον ἐξω ἀπὸ τὸ κάστρον, ὃ δὲ Ἡράκλειος ἔκτισε κοντὰ εἰς αὐτὸ παλάτιον καὶ καστρότειχον καὶ τὸ ἐπῆρε μέσα, ὃ δὲ Λέων ὁ Ἀρμένιος ἔκτισε καὶ ἄλλο καστρότειχον ἐκεῖ πλέον ἐξω, μὲ γαδάκιον. Κτίτορες καὶ διορθῶται τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι πρῶτος ὁ Ἀρκάδιος, ἔπειτα Θεοδόσιος ὁ Νερός, Λέων ὁ Μέγας, Τιβέριος ὁ Ἀψίμαρος, Λέων ὁ Ἰσαυρος, Θεόφιλος, Μιχαήλ, καὶ Ἀνδρόνικος οἱ Παλαιολόγοι, Ἀλέξιος ὁ Ἀπόκαυρος, Βασίλειος ὁ Μακεδὼν, Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, καὶ ἄλλοι κατὰ διαφόρους καιροὺς.

Τοὺς δὲ Ἑπτὰ κουλάδες τοὺς ἐκκινούρησεν ὁ Ἰτακίος ὁ Ἄγγελος, ὀλίγον πρὶν οἱ Λατῖνοι πάρουν τὴν Πόλιν, ἀλλ' ἀρ' οὐ τὴν ἐπῆραν μετὰ εἰς τὰ ἄλλα κακὰ ὅπου ἕκαμαν ἐκρίνισαν καὶ τοὺς Ἑπτὰ κουλάδες. Μετὰ καιρὸν δὲ Ἰωάννης ὁ Κατακουζηνός τοὺς ἔκτισε πάλιν, ἀλλ' ὁ Σουλτάν Βεγιαζίτης ἀπὸ τὴν Ἀνδριανούπολιν τὸν ἀνάρησε καὶ

τὴν ἐκτίσθη. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ὁ Σουλτάν Μεχμέτ τὴν ἐκτίσθη πάλιν, ἀλλὰ τὸ 1782 ἐκτίσθη καὶ τοὺς ἐκτίσθη πάλιν ὁ Σουλτάν Χιμίτ. Ὑστερονὸς διορθοῦν ὅλας τοῦ κάστρου εἶναι ὁ Παλαιολόγος Ἰωάννης ὁ ἰδελός τοῦ ὑστερινοῦ Κωνστ. Οἱ δὲ Τούρκοι μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκτίσθη τὸ κρηνησιμένον Ἰπὸ καπὶ, μερικὰς θύρας, καὶ ὅλας ἄλλα μέρη τὰ ὅποια γυροῦνται ἀπὸ μακρὰν.

ΛΕΞΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ.

Θύραι ἀπὸ τὸν λιμένα.

Γιαλι κροσκιού καπισή θύρα τοῦ Εὐγενίου.	νη, καὶ ἀνοίχθη μετὰ τὴν ἄλωσιν. Πετροί καπὶ. Τοῦ Πετρίου θύρα.
Μπαζέ καπὶ. Τοῦ Νεωρίου, ἡ θύρα.	Φενέρ καπὶ. Φαναρίου θύρα. (Κοντὰ εἰς αὐτὴν μέσα εἶναι καὶ ἄλλη τοῦ Διπλορναρίου.)
Γενι τζακί. Εἶναι νέα.	
Μπαλοῦκ πιζάρ. Τῶν ὑφαρίων θύρα.	Μπαλατ καπὶ, Βασιλικῆ, ἡ Παλατιανὴ θύρα. . . Τοῦ Κωνητοῦ θύρα. (Τὴν σήμερον κλεισμένη ὀπίσω ἀπὸ τὰ Ἑβραϊκὰ ὀσπίτια, καὶ ἄνωθεν εἰς αὐτὴν φαίνεται μαρμαρένια εἰκόνα τοῦ Γαζιάρ.
Ζιντάν καπὶ . . .	
Ὁδοῦν καπὶ. Πλατεὰ θύρα.	
Ἄγιόσμα καπὶ.	
Ὄν καπὶ.	
Τσουμπαλί. Τῶν ὑέλων θύρα.	Ἄϊθασάρ καπὶ. (Λέγεται ὅτι εἶναι νέα, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι παλαιά. . . Εὐλόφορτα, (εἰς τὸ εἶω ντουβάρι εἰς τὸν δρόμον τοῦ Ἰπὶ.
Ἄγιᾶ καπὶ. Τῆς Ἁγίας Θεοδοσίας. (δύο: τὸ ἀπομέσει Κιούλ τζακί εἶναι Ἐκκλησία τῆς Ἁγίας.	
Γενι καπὶ. . . (παλαιὰ κλεισμέ-	

Θύραι ἀπὸ τὴν ξηράν.

Τῶν Βιλαγερῶν θύρα (κλεισθ). . .	ἐπῆραν τὴν Πόλιν. Καὶ εἰ τρεῖς αὐταὶ αἱ θύρες φαίνονται κλεισταὶ εἰς τὰ μνημεῖα τοῦ Ἐγρί καπὶ κατὰ σειράν.
Τῆς Γουρλομνης θύρα, (κλεισθ). . .	
Ἐγρί καπὶ. Χερσία, ἡ Κίρσιος ἡ Κιλλιχερσι. . .	
Τοῦ Καλλινίκου παραπόρτιον. . .	Ἐδρινὲ καπὶ, Μυρικηδρίου, ἡ Πολυανδρίου. . . .
Τῶν Ἀσωμάτων θύρα (δύο: ἀπὸ μέσα ἦσαν Ἐκκλησία τοῦ Καλλινοῦ, καὶ τῶν ἐννεὶ Τετριάτων.	Πέμπτη θύρα (κλεισθ).
Κεκόρτα παραπόρτιον (ἀπὸ τὸ ὄπισθεν ἐμῆσαν οἱ Τούρκοι ὅταν	Τόπ καπὶ, Τοῦ Ἁγίου Ῥωμανῶ. Μεβλεανὲ καπὶ, Μελκονδία.

Σηλυβρί καπί, Θύρα Ηγγής...
(κλειστή).

Γεδί κουλέ καπί; Του 'Ρηγίου
θύρα...

Χρυσή Πύλη. (Αυτή ήταν χρυσο-
μένη με διάφορα κτίρια, και
ωραιότητας, και έμβαιναν από
αυτήν όσοι βασιλείς έψηφίζοντο

έξω από την Πόλιν και υπήγει-
ναν εις την 'Αγίαν Σοφίαν και
έστέρωντο με παρόρησιαν και
δόξαν πολλήν.) Την σήμερον αι
δύο πλαγίες θύρες αυτής εκλεί-
σθησαν, ή μεσηνή έμικύνθη, και
φυλάγεται κλειστή εις τους 7
κουλάδες κολλητή.

Θύραι από την θάλασαν.

Ναρλί καπί, Παλαιά Θύρα.
Σαμάτια καπί, Γιαμάθου, ή 'Γ-
ψαμαθείου Θύρα.

Δαούτ πασσά καπί, Του 'Αγίου
Λιμιλιανού Θύρα (διότι κοντά
ήτον 'Εκκλησία του αγίου.

Γενί καπί...
Κούμ καπί, Κοντοκαλιού Θύρα.

Του Λέοντος Θύρα (διότι εδώ ήτον
τό βασιλικόν λιμάνι και ό ταρ-
σανάς ονομαζόμενος). Λιμνή Σο-
φιών, επάνω δε εις τό κάστρον
ήταν παλάτια Σοφριανά λεγόμενα.
Την σήμερον ή μὲν Θύρα είναι
κλειστή, τόν δε ταρσανά έμετα-
χειρίζοντο, οι Τούρκοι σχεδόν
150 χρόνους μετά την 'Αλωσιν,
επειτα δε έκαμαν τόν τερσανά
των εις τό Κασίμ πασσά, τόν δε

Λιμένα των Σοφριών εγένευσαν
χώρα και εκτίσαν όσπίτια, ο-
νομάζεται δε τό μέρος αυτό.
Κάτεργα λιμάν.

Τσατλαντί καπί. Πύλη σιδηρά.
'Αχύρ καπί. 'Οδηγητριάς Θύρα
(διότι από μέσα ήτον 'Εκκλησία
της 'Οδηγητριάς Παναγίας.

Μπαλουκχανέ καπί. Μηγαήλ
Πρωτοβεστιαρίου παραπόρτιον.
Σαράίμπουρνού Τόπ καπί.

Πρίν γίνη τό Σεράί ήτον εις τό
ίδιον μέρος καστρόπορτα ονομα-
ζομένη της 'Αγίας Βερβάρας
(διότι από μέσα ήτον 'Εκκλησία
της 'Αγίας). 'Ολον τό Σεράί
μπουρνού ονομάζετο τό παλαι
'Ακροπόλις του 'Αγίου Δημητρίου,
διότι μέσα ήτον 'Εκκ. του 'Αγίου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΝΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΣ.

'Από τας 19 μεγάλας στέρνας της
Πόλις μένου αι ακόλουθοι.

'Η Βασιλική, (Γερέπαταν.) 'Ε-
κτίσθη από τόν Μέγα Κωνστ.
πρὸς δύσιν της 'Αγίας Σοφίας,
έχει 666 κολώνες από γρανίτην
πιτραν, και μόνον αυτή ή στέρνα

έχει την σήμερον νερόν.
Του φιλοξένου, (Πιν πέρ τρεκ).
Κοντά εις τό "Ατ μεϊδάνι, έχει
224 κολώνες.
Του Θεοδοσίου, όλίγον εκειθεν, έ-
χει 33 κολώνες.
Του 'Ασπαρος, (Γσικαούρ μιο-

στά ν). Εἰς τὸ Σαλμά τομπρού- κι ἔχει 28 κολώνες.	Ζεϊρέκι. Εἶναι κρημισμένη, καὶ στέκονται μόνον 2 κολώνες.
Τοῦ Πατρικίου Βόνου, κοντὰ εἰς τὸ Καχριέ τζαμί εἰς τὸ Λιβάν γρο- λοῦ, τώρα εἶναι κρημισμένη καὶ κῆπος.	Τοῦ Μοδέστου, κοντὰ εἰς τὸ Μπου- δροῦμ τζαμί.
Τοῦ Ἁγίου Μωκίου, (Τσικουὺρ μποσάν). Εἰς τὰ Ὑψωμαθεῖα, ἔχει 24 κολώνες ἀπὸ γρανίτην πέτρα.	Τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, (Ἄ τζι τσεσμέ.) Κοντὰ εἰς τὸ Σουλ- τάν Μεχμέτ.
Τοῦ τυράννου Φωκά, κοντὰ εἰς τὸ	Ἀρκαδιανή, ὀλίγον ἐκεῖθεν, μισο- κρημισμένη ἔχει 28 κολώνες. Κοντὰ εἰς τὸ Σουλτάν Σελίμ, κρη- μισμένη καὶ κῆπος.

Τῶν δὲ ἄλλων 8 μεγάλων καὶ πολλῶν ἀκόμα μικρῶν στερνῶν οἱ τόποι εἶναι ἀγνώριστοι. Ἦρχετο δὲ εἰς αὐτάς τὸ νερὸν ἀπὸ τὰ δύο Μπέτσια, τὰ ὅποια τὸ μὲν ἓνα ἐκτίσεν ὁ Ἀνδριανὸς, τὸ δὲ ἄλλο ὁ Μέγας Κωνστ. Τὰ ἐκαιουρῆσεν δὲ ἔπειτα ὁ Οὐάλης, καὶ ἐκτίσεν καὶ τὸν ὑψηλὸν νεροῦδρομον ὅπου εἶναι μέσα εἰς τὴν Πόλιν μετὰ καμάρες, τὰς δὲ πέτρας ἔφερον ἀπὸ τὴν Χαλικηδῶνα (Κατίνιο!) ὅπου εἶχε τὴν χαλάση. Ἐκαιουρῆθησαν δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλους πολλοὺς βασιλεῖς, καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸν Σουλτάν Σουλεϊμάν, καὶ ἀπὸ ἄλλους Σουλτάνους ἕως τὴν σήμερον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἈΛΛΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΣ.

ΛΟΥΤΡΑ. Ἀπὸ τὰ 24 λουτρά τῆς Πόλις τὰ Θαυμασία καὶ ὑραιώ-
τατα, μένει μόνον τοῦ Μεγ. Κωνσταντ. (Τσικουὺρ χαμάμ. Ὅλα
τὰ μέσα του εἶναι κρημισμένα καὶ τὸ ἔχουν ἀμπάρι κεχρίου.

ΠΑΛΑΤΙΑ. Οἱ Βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων εἶχαν πολλὰ παλάτια μέσα
εἰς τὴν Πόλιν εἰς διάφορα μέρη, ἀλλ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ ἐχάλασαν ὅλα,
καὶ ἄλλου μὲν ἐκτίσαν ἰδικά των, ἄλλου δὲ τζαμιά καὶ ἄλλα κτίρια,
ἄρψαν δὲ μόνον τὸ παλάτιον τοῦ Μεγ. Κωνστ. ὅπου τὸ ὀνομάζου
(Τεκὺρ σεράϊ). Καὶ ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἐχρειάζετο τὸ ἐδοσαν καὶ κά-
θονται μέσα Ἑβραῖοι. Το δὲ 1859 ἐκάει καὶ μένουσιν μόνον τὰ 4 ντου-
βάρια του.

Τὸ καθαυτὸ παλάτιον τῶν Ῥωμαίων ὅπου ἦτον ὁ θρόνος, ἦτον εἰς
τὸ μέρος ὅπου τώρα εἶναι τὸ Σουλτάν Ἀχμέτ τζαμί, καὶ κατέβαιναν
εἰς τὸ Ἀγὺρ καπί. Ἦτον δὲ χωρισμένον εἰς διάφορα μέρη τὰ ὅποια
ὀνομάζαν τῆς Χαλικῆς, Δάφνης, Χρυσοτρικλίνου, Μαγναύρας, κ.τ.λ.

Εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι τὸ Ἑσκι σεράϊ ἦτον παλάτιον τῆς Γερου-
σίας κτισμένον ἀπὸ τὸν Μεγ. Κωνσταντ. ἀλλ' ὁ Σουλτάν Μεχμέτ τὸ
ἐκρήμισεν καὶ ἐπῆρε καὶ ἄλλον πολὺν τόπον καὶ ἐκτίσεν τὸ Ἑσκι σεράϊ.

Εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι τὸ Σουλτὰν Βεργαζιτ τζαμί ἦταν παλάτια τοῦ Μεγ. Θεοδοσίου.

Κοντὰ εἰς τὸ Ἀγίασμα τῶν Βλαχεργῶν ἦτον παλάτιον, ἀλλ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ ἐχάλασαν καὶ μένει μόνο τὸ γύρωθεν ντουβάρι. Ὅλος ὁ τόπος τώρα εἶναι περιβόλι, καὶ ἔχει μέσα ἓνα ἀγίασμα τοῦ Ἀγίου Βασιλείου, καὶ ἓνα ἐξακουστὸν Ντουμπλέ' διὰ τοῦτο δὲν ἀφήνουν νὰ ἐμβῆ μέσα Χριστιανός.

Ἐπάνω εἰς τὸ καστρότειχον τοῦ Κάτεργα λιμάνι ἦταν τὰ Σοριανὰ παλάτια (ὡς εἶπαμεν).

Τὸ Ἀγὰ καπισὶ τῶν Γενιτσάρων, εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι τὸ τζαμί Σουλτὰν Σελίμ, καὶ εἰς ἄλλα διάφορα μέρη ἦταν παλάτια βασιδικά.

Τὸ δὲ παλάτιον ὅπου εἶναι μέσα εἰς τὸ Βυζάντιον ἐκτίσθη ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς μετὰ τὴν Ἄλωσιν. Πρῶτον ὅμως πρέπει νὰ ἦτον κατὰ τὸν παλάτιον τῶν Ῥωμαίων, καθὼς ἦτον καὶ κατοικία τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἀγίας Σοφίας, καὶ πολλαὶ Ἐκκλησίαι, τὰς ὁποίας οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν ἐκρήμυσαν ἀλλ' ἀνεκάτευσαν μὲ τὰ ἰδικὰ των κτίρια.

Τὸ παλάτιον τοῦ Πατριαρχείου ὀνομάζετο Θωμαίτης, καὶ Μάκραν' τώρα εἰς αὐτὸ ἔχουν λεοντάρια!

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ. (Ἄ τ μεῖδ' άν). Ἀπὸ τὰ πολλὰ μεῖδάνια τῆς Πόλις μόνον αὐτὸς ὁ τόπος ἔμεινεν ἕως τώρα ἀνοικτός. Εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ῥωμαίων ἦτον φραγμένος μὲ ντουβάρι, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εἶναι τὸ Σουλτὰν Ἀχμέτι ἦταν τὰ βασιδικὰ παλάτια, καὶ εἶχε μίαν θύραν ὀνομαζομένην τοῦ Ἀντιόχου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐμβαιναν μόνον οἱ Βασιλεῖς· ὁ δὲ λαὸς ἐμβαιεν ἀπὸ ἄλλας δύο θύρας ὀνομαζομένας τοῦ Δεκίου, καὶ Νεκρά' τριγύρω εἰς ὅλον τὸ μεῖδάνι ἦταν ὑψηλὰ καθήσματα μὲ καμάρες, κολώνες, καὶ σκάλες μαρμαρένιες, ὅπου ἀνέβαιναν καὶ ἐκάθοντο καὶ ἐβλεπαν ἐκείνους ὅπου ἔτρεχαν μὲ τὰ ἄλογα, τοὺς παλεστὰς (μπεχλιβάνιδας) καὶ ἄλλους. Παντοῦ εἶχαν στημένα ἀγάλματα ἀπὸ μάρμαρον καὶ μεταλλικὰ, καὶ διάφορα ὠραῖα πράγματα. Ὅλα τὴν σήμερον ἐχάθησαν καὶ μένουσιν τὰ ἀκόλουθα 3.

Τικιλίτασι. Αὐτὴν τὴν κολώνα ἀπὸ τὸ πουδαρικὸν καὶ ἐπάνω ὡς καθὼς εἶναι τὴν ἔκαμεν ὁ Φαραῶ Τούθμωσις ὁ β'. ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἤγουν τοῦ Μισιρίου, 1600 χρόνους πρὶν Χριστοῦ, καὶ ἔγραψεν ἐπάνω τὰ κατορθώματά του, καὶ τὴν ἔστησεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἡλίου εἰς τὴν Ἡλιούπολιν τῆς Αἰγύπτου. Ὅταν δὲ ὁ Μέγ. Θεοδοσῖος ἐνίκησε τὸν τύραννον Μαξιμον, διὰ ἐνθύμησιν ἔφερον τὴν κολώνα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴν Πόλιν, καὶ μὲ ἐπιστασίαν τοῦ Πρόκλου τοῦ Ἐπαρχοῦ τῆς Πόλις ἤγουν τοῦ Σταμπὸλ ἐφένδη, τὴν ἔστησαν εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι, εἰς 32 ἡμέρας. Εἰς τὸ πουδαρικὸν ὅπου τὴν ἔβαλαν ἐσκόλισαν εἰς μὲν τὸ χαμηλὸν μέρος τὸν τρόπον καὶ τὰς μηχανὰς ὅ-

που τὴν ἐσέκλωσαν, εἰς δὲ τὰ ἐπάνω μέρη. Τὸν Θεοδόσιον προσκυνούμενον ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Τὴν ἴδιον καθήμενον εἰς τὸν θρόνον μετὰ τοὺς υἱούς του. Τοὺς ἀγῶνας τοῦ τόπου καὶ τὸν Θεοδόσιον μετὰ στέφανον διὰ τὴν τὸ δόση εἰς νικητὴν. Κατὰ δὲ τὰ δύο πλάγια ἔχει δύο ἐπιγραφὰς μίαν Ἑλληνικὴν καὶ μίαν Λατινικὴν, καὶ ἡ μὲν Ἑλληνικὴ εἶναι αὕτη.

« Κίονα τετράπλευρον, ἀεὶ γῆονί κείμενον ἀγῶνι,

« Μοῦνος ἀναστῆσαι Θεοδόσιος βασιλεὺς

« Τελμήσας, Πρόκλω ἐπεκέλετο καὶ τόσος ἔστη

« Κίον, Ἡελίος ἐν τριάκοντα δύο. »

Τῆς δὲ Λατινικῆς ἡ μεταγλώττισις εἶναι αὕτη.

« Ἡμῶν μὲν ποτὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν κακοτρόπων Φαραῶ, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς ἡμέρους κατεδάσθηκα καὶ ὑποτάχθηκα εἰς αὐτοὺς ὅπου ἀπὸ πόδες ἔγιναν βασιλεῖς, καὶ ἔγινα σημάδι τῆς νίκης των εἰς ἔνδειξιν· τῶρα λοιπὴν ὅπου τα πάντα δίδονται εἰς τὸν Θεοδόσιον καὶ εἰς τοὺς λαμπροὺς υἱούς του, εἰς ἡμέρας 32 κατεδαμάσθηκα ἀπὸ τὸν Πρόκλον, καὶ ὑψώθηκα εἰς τὸν ἕρα. »

Δεύτερον εἶναι ἡ μπακιρένιά κολώνα. Αὕτη εἶναι 3 ὀπίδια τυλιγμένα, καὶ εἶχαν 3 κεφάλια, ἀλλ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ ἔκκοψαν. Αὐτὴν τὴν ἔφερον ὁ Μέγ. Κωνστ. ἀπὸ τοὺς Δελφοῦς, ὅπου τὴν εἶχαν στημένην, καὶ ἐπάνω εἰς τα 3 κεφάλια εἶχαν ἓνα τρίποδα, καὶ ἀνέβαινε μία γυναῖκα Πυθία λεγομένη καὶ ἐμάντευεν.

Τρίτον εἶναι ἡ κτισμένη κολώνα μετὰ πέτρας μεγάλας. Αὕτη ἦτον εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ Ἱπποδρομίου· δὲν γνωρίζεται ἀπὸ ποῖον ἐκτίσθη, ἀλλ' ὁ Περφυρογέννητος Κωνστ. τὴν ἐμμερεμέτησε, καὶ ἔγραψεν εἰς τὸ πουδαρικὸν τῆς (ὅπου εἶναι ἓνα τεσσαράκωχον μεγαλώτατον μάρμαρον), τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην.

« Τὸ τετράπλευρον θαῦμα τῶν μεταρσίων

« Χρόνῳ φθαρὲν, Κωνσταντῖνος νῦν δεσπότης,

« Οὗ Ῥωμανὸς παῖς, δόξα τῆς σιηπουχίας,

« Κρεῖττον νεουργεῖ τῆς πάλαι θεωρίας.

« Ὅ γὰρ Κολοσσὸς θάμβος ἦν ἐν τῇ Ῥόδῳ.

« Καὶ χαλκὸς οὗτος θάμβος ἐστὶν ἐνθάδε.

Ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω ἦτον σκεπασμένη μετὰ μπακιρί, ἀλλ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ ἐξήλωσαν καὶ τὸ ἐπῆσαν.

Τσεμπέρτασί. Αὐτὴν τὴν κολώνα ἔφερον ὁ Μέγ. Κωνστ. ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Ῥώμην, καὶ εἰς μὲν τὰ θεμέλια ἔκαμεν ὑπόγειον καὶ ἔβαλε τὰ 12 κοφίνια ὅπου ἐγέμισαν οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τὰ περισεύματα των ὁ ἄρτων, εἰς δὲ τὴν κορυφὴν ἔστησεν ἓνα ἀγαλμα τοῦ Ἀπίλωνος, ἀλλὰ μετὰ καιρὸν ἀπὸ ἀστροπελέκι καὶ δυνατὴν Νοτιὰν ἔπεσε τὸ ἀγαλμα μαζί, μετὰ τὰ δύο ἐπάνω κομμάτια καὶ ἔσπασαν, ἀλλ' ὁ Μπα-

νουὺλ κ. τα ἐκτίσσε μὲ μάρμαρον καλῶς φαίνονται, καὶ εἴ-
ψεν ταῦτα.

« Το θεῖον ἔργον ἐνθάδε φθαρὲν χρόνῳ,

« Καίνειτ' ἀνουὺλ εὐσεβὴς Αὐτοκράτωρ.

Ὁ τόπος αὐτός ἦτον το παζάρι τοῦ Μεγ. Κωνστ. καὶ ἦτον μεγάλον μεῖδάνι περιτριγυρισμένον μὲ καμάρες, κολώνες, καὶ ἐργαστήρια, καὶ εἰς τὴν μέσιν ἦτον ἡ κολώνα. Κιζ τ α σί. Αὕτῃ λέγεται Κολώνα τοῦ Μαρκιανοῦ· ἀλλ' ἦτον κολώνα τῆς Ἀφροδίτης πρὶν τοῦ Μεγ. Κωνσ. καὶ ἐπίστευαν ὅτι ἐφανέρωνν εἰς τὰ κορίτσια ἂν εἶναι παρθένα ἢ ὄχι, ὅταν ἐπήγανον κοντὰ εἰς αὐτὴν· στέκεται δὲ κλειστὴν εἰς ἓνα τουρκικὸν περιβόλι, κοντὰ εἰς το σουλτὰν Μεχμέτ.

Κολώνα Συμεῶν τοῦ στυλίου. Διότι λέγεται ὅτι ὁ ὄσιος ἀσκήτευεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν, ἀλλ' ἐστήθη το 381 ἔτις διὰ δόξαν τοῦ Μ. Θεοδοσίου, ὅταν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γόθων ὑποτάχθηκεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Στέκεται μέσα εἰς το σεράι μπουρνὸ ἀναμεταξὺ εἰς τὰ κυπαρίσια.

Εἰς το Ἀβράτ παζάρι (παζάρι τοῦ Μεγ. Θεοδοσίου), καὶ εἰς τὰ κοντὰ τούτου παζάρι τοῦ Ἀρκαδίου, ἦτον ἀπο μία κολώνα μαρμαρένια καὶ μὲ σάλα ἀπο μέσα, καὶ ἀπ' ἐξω πελεκιτῆς μὲ διάφορα πράγματα. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ὀθωμανοὶ ἔκτισαν κοντὰ ὑσπίτια καὶ ἐκάθησαν περὶ αἰς φοραῖς, διὰ τοῦτο ἐβλάφθησαν αἱ κολώνες, καὶ ἡ μὲν τοῦ Θεοδοσίου ἔπεσεν ἀπο τὴν Νοτία καὶ ἐκρήμισε πολλὰ ὑσπίτια καὶ πολλοὺς ἐφόρευσε, το 1517, ἡ δὲ τοῦ Ἀρκαδίου μὲ το νὰ ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ τὴν ἐκρήμισαν το 1693, καὶ μένει μόνον το πουδαρικὸν τῆς.

Ἐμπροσθεν τῆς Ἀγίας Σοφίας ἦτον παζάρι Αὐγουσταῖον λεγόμενον, καὶ μία κολώνα μὲ το ἴδιον ὄνομα, ἀλλὰ το 1526 τὴν ἔσπασαν, καὶ το πουδαρικὸν τῆς το ἔβαλαν εἰς μίαν βρύσιν.

ΠΙ ΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ἡ Ἀγία σοφία ἐκτίσθη κατὰ πρῶτον ἀπο τον Μεγ. Κωνστ. ξύλινος, ἀλλ' ἐπὶ Ἀρκαδίου ἐκάει καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεοδοσίου ὁ μικρὸς τὴν ἔκτισσε λαμπρότετην, ἀλλ' εἰς τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν ὅπου ἔγινεν ἐπὶ Ἰουστιανοῦ ἐκάει πάλιν, μαζῆ μὲ ἄλλα πολλὰ κτίρια. Ἀφ' οὗ ἔπαυσεν ἡ ἐπανάστασις ὁ Ἰουστιανὸς τὴν ἔκτισσε καθὼς φαίνεται ἐν ἔτει 535. Καλζάδες δὲ ἦταν δύο Ἀνθέμιος ὁ Εραλλιανὸς καὶ Ἰσιδώρος ὁ Μελίσσιος. Κατὰ πρῶτον ὁ κουμπῆς ἐκτίσθη στρογγυλὸς ὡς μπάλα, ἀλλ' εἰς ὀλίγους χρόνους ἔπεσεν καὶ τὸν ἔκτισσε κάλφας ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἰσιδώρου καὶ αὐτὸς Ἰσιδώρος, εἰς τὸ σχῆμα ὅπου φαίνεται. Μέσα εἶναι 40 κολώνες μεγάλες ὅπου στυλώνουν τὸ πρῶσον γυναικίτι, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰς ἄλλαις 60 καὶ στυλώνουν τὸ ἐπάνω γυναικίτι καὶ τὸν

κωμπες, 8 δὲ ἄλλαι στυλώνουν τὸν ἐξω Νίρθηκα, καὶ ἄλλαι πολλαὶ εἰς διάφορα μέρη, καὶ εἶναι ἄλλα ἀπὸ σόκκινη πέτρα, ἄλλαι ἀπὸ πράσινη, καὶ ἄλλαι ἀπὸ λευκίτατα μάγμαρα, μὲ τέχνην ὠραιόταται καὶ ὑψηλαί. Πρῶτον εἶναι ὁ ἐξω Νίρθηκας μὲ κολώνες, ὕστερα ὁ μέσα Νίρθηκας, καὶ ἔχει 9 θύρας ὅπου ἐμβαίνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἔχει δὲ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἄλλας 2 θύρας ἀπὸ τὰ πλάγια. Ὅλα τὰ ντουβάμα ἀντὶ σουβὰ ἔχουν μάγμαρα διάφορα δουλευμένα ὠραιότατα, ὁ δὲ κωμπες, τὸ Ἴερὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ μέρη ἔχουν εἰκόνας μὲ ψηφία, ἀλλ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ ἐσουβάτισαν ὅλα. Ὅλαις αἱ πόρταις εἶναι πρῶντζινες καὶ εἶχαν σταυροὺς καὶ εἰκόνας δουλευμένας, ἀλλ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ ἐσπασαν. Ἡ πρώτη ἀγία Τράπεζα τῆς Ἀγίας Σοφίας ἦτον γυτὴ ἀπὸ ἐνωμένα, μάλαγμα, ἀσίμι, μπακίρι, μπρῶντζον, μαργαριτῆρα, διαμάντια, σχεδὸν ἀπὸ ὅλας τὰς πέτρας καὶ μέταλλα' ἀλλ' ὅταν οἱ φράγκοι ἐπῆραν τὴν Πόλιν καὶ τὴν ἐκράτησαν 57 χρόνους, τότε ἐπῆραν μαζὴ μὲ ἄλλα πολλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀγίαν τράπεζαν, τὰ τὰ ἐβάλαν εἰς καράβι διὰ νὰ τὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ κιντὰ εἰς τὸν Μαριμαρὰ ἐσχίσθη το καράβι καὶ πῆσαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ μένουσιν ὡς τὴν σήμερον. Εἰς δὲ τὴν Ἀγίαν σοφίαν ἐβάλαν ὕστερα οἱ Ῥωμαῖοι ἄλλην ἀγίαν τράπεζαν. Ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν ἀγίαν τράπεζαν ἀνέβη ὁ Σουλτάν Μεχμέτ ὅταν ἐπῆρε τὴν Πόλιν καὶ ἔκαμε τὸ πρῶτον ναμάζι του, καὶ ὕστερα τὴν ἐβγαλεν ἐξω, καὶ ἐγάλασαν τὸ τεμπλον τοῦ Ἴερῶ, καὶ δὲν ἄρῃσαν τίποτε χριστιανικὸν μέσα.

Βεβαίονουν πολλοὶ ὅτι μερικὰ ὑπόγεια παρεκκλήσια εἶναι κλειστὰ καὶ ἔχουν ἅγια λείψανα, καὶ βιβλία τὰ ὅποια δὲν ἤμπορῶν νὰ ἐβγάλουν ἐξω. Ἐν ἔτει 535 ἄρχισε νὰ κτίζεται ἡ Ἀγία Σοφία, καὶ εἰς 3 χρόνους ἐτελείωσεν· ἀπο τότε δὲ καὶ εἰς το ἐξῆς πολλοὶ βασιλεῖς τὴν ἐμμερεμέτησαν, ὕστερα καὶ ὁ Σουλτάν Σάλημ ὁ δευτέρως, καὶ ὁ Σουλτάν Μεχμέτ τὴν ἐμμερεμέτισεν ὅλην, μὲ δύο χριστιανούς κληρικούς, οἱ ὅποιοι ἀπ' ἐξω ἐσουβάτισαν ὅλα τὰ χριστιανικὰ κτίρια, ὅσα δὲ ἔχουν οἱ Ὀθωμανοὶ κτισμένα κολητὰ εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν μένουσιν ἀσουβάτιστα. Τότε τὴν ἐμέτρησαν καὶ εὗρεθ' ὕψος καὶ μάρκας ἀπὸ 99 πήχους· Μετὰ εἰς τὸ ἀριστέρον μέρος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἓνα πηγάδι καὶ τὸ στόμα του εἶναι ἐκεῖνω ὅπου ἦτον εἰς τὴν Σιμαριάν, διὰ τοῦτο καὶ τὸ νερὸν εἶναι ἀγίασμα.

ΤΑ ἌΛΛΑ ΑΠΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΖΑΜΙΑ.

Ζεϊρέκ. Τῷ Πεντακράτῳ μοναστήριον. Ἐχει κωμπεδες, καὶ ἐξω ἓνα κωμηλίρι ἀπὸ πράσινη πέτρα.

Τσιρτσιρ τζαμί. Τῆς Θεοτόκου τοῦ Ἀβδῶς. Εἰς τὸ πύρσι μα-

χαλεσί, κοντά ἔς το σουλτάν Μεχμέτι. Ἐμίρ Ἀχόρ τζαμί. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, μοναστήριον τοῦ στουδίου· μεταξύ εἰς ἕξη μάρμαρα καὶ Ὑψωμαθεῖα, κοντά εἰς τον ἅγιον Κωνστ. Ἔχει πολλὰς κολώνας πράσιναις, ἀλλὰ το 1782 ἐκάη καὶ ἔπενσεν ἕνα μέρος μὲ 12 κολώνας, το ὅποιον μετέκτισαν, εἰς δὲ τὴν αὐλὴν ἔχει στέρναν μὲ 20 ὑψηλὰς κολώνας.

Κιουτσούκ ἀγιά σόφια. σεργίου καὶ Βάχχου. μοναστήριον τοῦ Ὁρμίσδου. Εἰς τυ Τσατλαντί καπί, ἔχει 14 κολώνας πράσιναις, καὶ 20 σωμακῆς.

Πουδρούμ τζαμί, μοναστήριον τοῦ Μυρελαίου. Ἐκατοικοῦσαν γυναῖκες· εἶναι δὲ εἰς τὴν Βλάγκαν.

Καχριέ τζαμί, μοναστήριον τῆς χώρας, τοῦ σωτήρος Χριστοῦ. Κοντά εἰς το Ἐδρινέ καπί.

Μεφά τζαμί. Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος ἐν τοῖς σφωρακίου· εἰς το σεφά μεϊδανί.

Χαλιτζιλάρ κιόσκι. Τῆς Παναχραντου μοναστήριον.

Ἐσκί Ἰμαρέτ τζαμί, τοῦ Παντεπόπτου Χριστοῦ· μεταξύ ἔς το Οὐν καπани καὶ Τσουμπαλ', εἰς ὑψηλὴν θέσιν.

Γιαζιτζι μαχαλεσί. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ μικρον μοναστήριον.

Μαμουτ πασά. Μιχαὶλ τοῦ Ταξιάρχου ἐν τοῖς στεῖρου· ὀπίσω ἀπὸ τὸ Ὁσμαθιέ.

Κατζά μουσταφά πασά. Ἀνδρέου τοῦ Ἀποστόλου μοναστήριον ἐν Ἀρκαδιαναῖς. Κοντά εἰς το σηλυβοῖ καπί, εἰς τὰ κυπαρίσσιά του κρέμεται μία ἀλυσίδα, διὰ τὴν ὁποῖαν λέγουν πολλά.

Κεφελί τζαμί, τοῦ Μανουὴλ μοναστήριον. Εἰς το σαλιμὰ τομπρούκ, σώζεται μόνον ἡ Ἐκκλησία.

Κιούλ τζαμί, τῆς Ἁγίας Θεοδοσίας. μέσφ ἀπὸ το Ἀγιά καπί.

Ἄλτι μερμεέρ τζαμί, τῆς Παναγίας Γοργὸ ἐπισκόπου. Εἰς τὰ Ἐξη μάρμαρα.

Ἄτικ μουσταά πασά. Πέτρου καὶ Παύλου τοῦ Ἀποστ. Εἰς τὸ Ἀϊθασαρί.

Φατιγέ. Παμμακάριστος. Δύο χρόνους μετὰ τὴν Ἄλωσιν ἔγινε Πατριαρχεῖον, καὶ μετὰ 433 χρόνους ἐπέβη ἀπο τοὺς Χρισ.

Ὁ κρημισθεῖς Ἀσλανχανῆς ἦτον Ἐκκλησία πρῶτον τοῦ ἀγίου Φωκά. καὶ ὕστερα Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, μέσα εἰς το Βυζάντιον το ματζι ὅπου ἔχουν τὰ παλαιὰ πράγματα, εἶναι ἐκκλ. τῆς Ἁγίας Εἰρήνης. Κοντά εἰς τον ταραπανῶ τζαμίον εἶναι Ἐκκλ. τοῦ Χρυσσοφόμου. Καὶ ἀκόμη εἰς πολλὰ μέρη φαίνονται ὅτι ἦταν ἐκκλησῖαι παλαιαί, ἀλλὰ τὰ ὀνόματά των δὲν γνωρίζονται, τὸ σουλοῦ μοναστήρ τὸ Πατριαρχ-

χείον τῶν Ἀρμενίων ἦτον μοναστήριον τῆς Περιβολίπτου Παναγίας καὶ τὴν πῆραν μὲ δόλον οἱ Ἀρμένιοι τὸ 1643.

ΤΑ ΑΠΟ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ ΚΤΙΣΘΕΝΤΑ ΤΖΑΜΙΑ.

Σουλτάν μεχμέτ. Τέσσαρες ἡμέρας μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκλέχθη Πατριάρχης ὁ Γεννάδιος, καὶ ἐδόθη Πατριαρχεῖον ἡ Ἐκκλησία τῶν 12 Ἀποστόλων, ἀλλὰ μετὰ δύο χρόνους ἐπάρθη, ἐκρημνίσθη, καὶ ἐκτίσθη εἰς τὸν τόπον του τὸ σημερινὸν τζαμί, ἀπὸ τὸν σουλτάν μεχμέτ.

Σουλτάν Περισζίτ. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ 1498, ἔχει 20 κολώνας θαυμαστές.

Σουλτάν Σελήμ. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν υἱὸν του Σουλεϊμάν, το 1520.

Σουλμανιέ. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον εἰς 6 χρόνους, το 1556.

Σουλτάν Ἀχμέτ. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον, το 1610, εἰς τὸ Ἀτμεϊδάν.

Σαχζαδέ. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν σιλεϊμάν, το 1547, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦτον ἐκκλ. Ἰαύλου τοῦ Ὁμολογιτοῦ.

Ὀσμаниέ. Ἀρχεύθη ἀπὸ τὸν πρῶτον Μαχμούτ, το 1748, καὶ ἐτελειώθη ἀπὸ τὸν Ὀσμάν, το 1755.

Λαλελί. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν τρίτον μουσταφᾶ, το 1760.

Χασεκὶ σουλτάνος Χουρέμ. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὴν ἰδίαν το 1555, εἰς τὸ Ἄβρατ παζάρι.

Μέχρι Μάχ σουλτάνος. Ἐκτίσθη ἀπὸ αὐτὴν κοντὰ εἰς τὸ Ἐδρινέ καπὶ, το 1525, ἔχει 4 κολώνας θαυμαστές.

Γενὶ τζαμί. Ἀρχεύθη ἀπὸ τὴν Χασεκὶ Κασέμ Μάχ, Σεϊρέκ σουλτάναν, το 1645, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐσφάχθη ἀπὸ τοὺς εὐνούργους τῆς ἐτελειώθη τὸ τζαμί ἀπὸ τὴν Ταρχάν σουλτάναν το 1665, ἔχει κολ. διασείρετας.

Ἄλῃ πασᾶ. Ἐκτίσθη ἀπὸ αὐτὸν το 1566.

Ὅσα τζαμιά εἶναι μέσα εἰς τὴν Πόλιν καὶ παντοῦ μὲ κουμπέ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς Ἀγίας Σοφίας εἶναι ὅλα κτισμένα ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς.

Αἱ ΣΗΜΕΡΙΝΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΣ.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Ἅγιος Γεώργιος, μὲ παρακλησίον τῆς παμμακαρίστου.

Τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Τάφου, Ἅγιος Γεώργιος.

Τὸ μετόχιον τοῦ σινᾶ, Πρόδρομος.

Ἡ Παναγία εἰς τὸ Βλάχ σερλί. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Πιτηρᾶς. Ὁ Ταξιάρχης εἰς τὸν Μπαλατᾶ. Ἡ Παναγία τοῦ Παλίνου, Ὁ Ἅγιος Δημήτριος εἰς τὴν Εὐλόφορταν. Ἡ Παναγία εἰς τὸ Ἐγρί καπὶ, (αὕτῃ εἰν' ἡ τῆς Θεοτόκου τοῦ Κύρου περίφημη παλαιὰ ἐκκλ. ἀλλ' εἰς τὴν ἄλωσιν

479

ἐγκτίσθη, καὶ μετὰ καιρὸν ἐκτίσθη ἡ σημερινὴ Ἐκκλ.) Ἡ Κυρία τῶν Οὐρανῶν, εἰς τὸ Τεκὺρ σεράι. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἰς τὸ Ἐδρινὸν καπί. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἰς τὸ Τόπ καπί. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος τοῦ κυπαρισσίου εἰς τὰ Ὑψομαθεῖα. Ἡ παναγία εἰς τὸ Βελιγράδι. Ὁ ἅγιος πολύκαρπος, καὶ ἡ Ἀνάληψις εἰς τὰ Ὑψομαθεῖα. Ἡ παναγία εἰς τὰ Ἐξη μάρμαρα. Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος εἰς τὴν Καρμανίαν. Οἱ Ἅγιοι Θεοδώροι εἰς τὴν Πλάγμαν. Ἡ Ἐλπίδα καὶ ἡ ἁγία Κυριακὴ εἰς τὸ Κεντοσκάλι. Ὁ ἅγιος Νικόλαος εἰς τὸ Τσουμπαλί. Ἡ Παναγία εἰς τὸ Σαλιμὰ Τυμπρούκ. Ὁ ἅγιος Δημήτριος εἰς τὸ σαρμασίκι, (παλαιὸν Σαρματίου). Καὶ ἡ Μουγουλιώτικα παναγία· καὶ μόνον αὐτὴ εἶναι ἀπο τὰς παλαιὰς ἐκκλησίας μὲ κουμπέ, ἔλαι δὲ αἱ ἄλλαι εἶναι ξύλιναι μὲ κεραμιδία, ἐκτίσθησαν δὲ μετὰ τὴν Ἄλωσιν κατὰ καιροῦς.

✓ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ.

Ἡ Ζωοδόχος πηγή, ἤγουν τὸ Μπαλουκλί ἐφανερῶθη κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Λεόντα τὸν Μακέλην, ἐν ἔτει 450 ὁ ὁποῖος ἐκτίσε τὴν μικρὰν Ἐκκλησίαν. Ἐπειτα ὁ Ἰουστιανὸς ἀπὸ τὰ περισσέματα τῆς Ἁγίας σοφίας ἐκτίσε μεγάλην καὶ θαυμαστὴν Ἐκκλησίαν. Μετὰ ταῦτα τὴν καινούργησεν ὁ Μακεδὼν Βασίλειος, καὶ ἐκτίσε καὶ παλάτιον ὀλίγον παρακάτω. Εἰς καιρὸν δὲ Ῥωμανοῦ τοῦ Λακαπινού οἱ Βουλγάροι τὴν ἔκαυσαν καὶ αὐτὸς τὴν ἐκτίσεν. Ὅταν δὲ οἱ Ὀθωμανοὶ ἐπολεμοῦσαν τὴν πόλιν τὰ ἐκρήμισαν ὅλα, καὶ ἔμεινε μόνον ἡ μικρὰ ἐκκλησία καὶ τὰ θεμέλια. Το δὲ 1833 ἐκτίσθη ἡ σημερινὴ Ἐκκλησία. . . . Τὸν καιρὸν ὅπου ἐφανερῶθη τὸ Ἁγίασμα καὶ ἐγένοντο πολλὰ θαύματα, τότε ἕνας παράλυτος ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀρ' οὐ ἐξήδευσε πολλὰ εἰς τοὺς ἰατροὺς χωρὶς ὄφελος, ἦλθε τέλος εἰς τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν καὶ ἰατρεύθη, διὰ τοῦτο ἐκάθησεν ὡς ἀγίασματζε. Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθεν ἕνας πατριώτης τοῦ ἀπιστος ὅπου τὸν ἐγνώριζε, καὶ δὲν ἐπίστευσεν ὅτι ἰατρεύθη ἀπὸ τὴν Θείαν Χάριν· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἰατρευθεὶς ἤθελε νὰ φιλεύσῃ τὸν πατριώτην τοῦ ἐπῆρεν ὀψάρια καὶ ἐτηγανίσε κοντὰ εἰς τὸ Ἁγίασμα, ἐκεῖ λοιπὸν ὅπου συνωμίλουεν εἶπε ὁ ἀπιστος ὅτι ἀνίσως τὰ ὀψάρια ταῦτα πετάξουν καὶ ὑπάγουν εἰς τὸ Ἁγίασμα ζωντανὰ θέλω πιστεύσω πῶς ἰατρεύθης ἀπὸ τὴν Χάριν χωρὶς ἰατρικόν· καὶ (ὦ! τοῦ θαύματος!) εὐθὺς τὰ 7 τηγανιζόμενα ὀψάρια ἐζωντάνευσαν καὶ ἐπήδισαν εἰς τὸ Ἁγίασμα, καὶ μένουσιν ἕως τῶρα, ὁ δὲ ἀπιστος ἐπίστευσε καὶ ἐβαπτίσθη.

Τα λοιπὰ κυριώτερα ἀγίασματα τῆς Πόλεως εἶναι: Ἡ Ἁγία Τριάς κοντὰ εἰς τὸ Μπαλουκλί. Ἡ παναγία τῶν Βλαχεριῶν, ὅπου τὸ πάλαι εἶχε λαμπριτάτην ἐκκλ. Ἡ Παναγία εἰς τὸ Ἐρσί καπί, μὲ ἐκκλ. Ὁ

Ταξιάρχης Ζουλόπεσσα εἰς τὸν Παλατᾶ, μετ' Ἐκκλ. Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τὸ Ζεῖρέκι εἰς τὸν γεουρτζανά. Ὁ ἅγιος Βασίλειος εἰς τὸ Ζεντὸν καπί. Ὁ Ἄντιμονίτης Χριστὸς κοντ εἰς τὸ Σουλτὰν Μεγμεζίτι. Ὁ ἅγιος Θεράπων ἐξω ἀπὸ τὸ Βεζάντιον, καὶ τοῦ Σουτῆρος Χριστοῦ ἀπὸ μέσα, τὴν σήμερον κλειστὸν. κ.τ.λ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ἸΠΙ.

Ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ μπαλατᾶ εἰς τὸ Ἄβασαρι ὄλον τὸ παραθαλάσιον ὀνομάζεται τὸ πάλαι τοῦ Κουρτζοῦ. Το δὲ ἐξω ὅπου τὴν σήμερον λέγεται Ἰπι ὀνομάζεται τὸ πάλαι Κοσμιδίον· εἶχε 4 ἐκκλησίας τῶν ἁγίων, φωτεινῆς, παντοδύμωνος, μαμαντος, καὶ Ἀναργύσειον· εἶχε παλάτια ἄτ μεῖθ' ἄνι, καὶ λιμάνι τοῦ μάμαντος, τὸ σήμερον Τευτεσσρ μπουρνοῦ· τώρα δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπὸ αὐτὰ τὰ κτίρια, τὸ δὲ τζαμίον τοῦ Ἰπι ἐκτίσθη ἀπὸ τὴν Σουλτὰν Μεγμετ ἀπ' οὐ ἐπῆρε τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἐκεῖ εἶναι ὁ τάφος τοῦ σαντσακτάρη τοῦ Μωᾶμεθ τοῦ Ἐβοῦ Ἐβροῦπ Ἀνσαρι καὶ κοινῶς Ἰπι.

Αὐτὸς ἦτον ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων ὅταν ἤλθον νὰ πάρουν τὴν πόλιν ἐν ἔτει 672, ἀλλ' ἐσκοτώθη εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὸν εἶψαν ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ τζαμί τος· τιμᾶται δὲ ἀπὸ τοὺς μωαμεθανοὺς ὡς ἅγιος αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἐγίνε νόμος ἐκεῖ ὁ Σουλτάνος νὰ ζώνεται, το σπαθί, διὰ νὰ λαμβάνη τάχα τὴν εὐλογία του.

ΟΝΟΜΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ.

Πέτα εἰς τὸν κόλπον.

Τὸ μπογάζ ὀνομάζεται Ῥωμαϊκὰ Βόσπορος, ὁ δὲ κόλπος ἦγον το λιμάνι τῆς πόλις λέγεται Κεράτιος Κόλπος· τὰ δὲ μέρη των λέγονται οὕτω.

Δαῦτ πασᾶ. Ἄρεταί. Ἦτον ποτὲ ἐκεῖ παλάτια Ἀλιπέκιοι. . . .

Κεάτ γανᾶς. Δρεπανικὸν ἀκρωτήριον, καὶ πίσσαν. Ἐκεῖ ἔχει δύο ποτάμια καὶ λέγονται Ἰωμ. Βορβύζης, Κύδαρος, ἐκεῖ ἦταν παλάτια βασιλικὰ τῶν Ῥωμαίων, ὁ δὲ Σουλτὰν Ἀγμετ ὁ τρίτος τὰ ἐκτίσεν ὅσον ἠμπόρεσε κατὰ τὸ παλαιον σχῆμα, ἀλλ' εἰς μίαν ἐπανάστασιν τὰ ἐκρήμνισαν, καὶ πάλιν ὁ μαχμουτ τὰ ἐκτίσεν εἰς ἄλλο σχῆμα. Καρᾶ Ἄγᾶτσ. Δρύς καὶ Λυλὼν. Σουδλουτζέ. Γαλακρήνη. Ἐδῶ ἦτον μοναχ.

Χὰς Κιοῖ. Περέα τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Καραμαρειῶν, καὶ Πικριδίου. Ἐδῶ ἦτον Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου, καὶ μικρὰ Ἐκκλησία τῆς ἁγίας παρασκευῆς εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι ἡ σημερινή· (μόνον ἐ-

πάνω εἰς τὸ βουνὸν τοῦ Χάσκιρὶ εἶχαν οἱ Ἑβραῖοι μνήματα. Ἐδῶθεν ἀπὸ τὸ Χάσκιρὶ ὁ τόπος ὠνομάζετο ἐπὶ ἴφωμ. Κύβος ὁ Κανόβου. Ὁπίσω ἀπὸ αὐτὸν εἶναι τὸ Ὀκ μεϊδάνι. Μετὰ ταῦτα εἶναι ὁ Ταρσανῆς, καὶ τὸ Καζίμ πασαῖ· οἱ δύο αὐτοὶ τόποι τὸν παλαιὸν εἶχαν μνήματα.

ΓΑΛΑΤΑΣ. Παλαιῶθεν ἐλέγετο καὶ Συκαί. Ὁ τόπος αὐτὸς ἐπὶ Μηγαῆλ τοῦ Παλαιολόγου ἐδόθη εἰς τοὺς Γενοβέζους ἐμπόρους· εἰς καιρὸν δὲ τοῦ Κατακουζηνοῦ ἐν ἔτει 1330 οἱ Γενοβέζοι ἐκτίσαν κάστρον εἰς τὸν Γαλατᾶ, καὶ ὑψήλωσαν καὶ τὴν κυλιὰ ὁ ὁποῖος ἐλέγετο τοῦ Χριστοῦ, ἐκτίσθη κατὰ πρῶτον χαμηλότερος ἀπὸ τὸν Δίκυρον Ἀναστάσιον. Τὸ δὲ 1446 οἱ Γενοβέζοι ἐμεγάλωσαν τὸ κάστρον μετὰ δυνατὰ ντουβάρια, κυλάδες, χανδάκια, καὶ 12 θύρας, μόνον τὸ Ἀράπ τζαμισί εἶναι ἀπὸ παλαιὰ Ἐκκλησία τῶν Λατίνων.

Μπέη ὀγλοῦ. Περέα, καὶ Προάστειον τοῦ Γαλατᾶ. Τότε ὅλα ἐκείνα τὰ μέρη ἦταν ἐρημῶς.

Δυσικά μέρη.

Τὸπ Χανάς. Μέτωπον.

Φουντουκλί. Ἀργυρούπολις. Ἐδῶ κατὰ πρῶτον ἐκήρυξεν ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἐκτίσθη τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· καὶ μόλις τὸ 212 Κηστίνος ὁ Πατριάρχης ἐκτίσθη πρῶτος Ἐκκλησίαν μέσα εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ ἔφερε τὸν θρόνον ἐκεῖ.

Δολμά μπαξέ. Ἰαρόνιον.

Μπεσίτασι. Ῥοδίων λιμὴν παλαιῶθεν, καὶ Διπλοκίονιον ἐπὶ Ῥωμαίων, διότι Ῥωμανὸς ὁ γέρον ἔστησε 2 κολώνας κολλητὰς καὶ εἶχαν ἐπάνω σταυροὺν· εἶχε δὲ καὶ Μοναστήρια τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, καὶ τοῦ Προδρόμου. ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόνον τὰ ἀγίασματά των σώζονται· ἐδῶ εἶναι καὶ ὁ Τουρπὲς τοῦ Μπαρπαρίσου.

Ὁρτάκιγι. Ἅγιος Φωκᾶς· διότι εἶχε μοναστήριον τοῦ ἀγίου εἰς τὸν τῆς σημερινῆς Ἐκκλησίας.

Τευτερτάρ μπουρνου. Κλειδίον, Παράβολοι.

Κουροῦ τσεσμές. Βυθίας, καὶ Κάλαμος. ἔχει δύο βουναὶ καὶ τὸ μεγαλύτερον ἐλέγετο Ἅγιος Δημήτριος, διότι εἶχε μοναστήριον τοῦ ἀγίου· μένει μόνον τὸ ἀγίασμα παλαιὸν, καὶ ἔχει νέαν Ἐκκλησίαν.

Ἀρναούκοι καὶ Μεγαρεῦμα. Ἐστίαί, Ἀνάπλους, καὶ Μηγαίλιον. ἔχει μοναστήριον τοῦ Ταξιάρχου, εἰς τὸν τόπον ὅπου τὴν σήμερον ἔκτισαν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀσωμάτων.

Ἀκινδι μπουρνου. Ἀκρωτήριον τῶν Ἐστιῶν.

Μπεμπέκι. Χηλαί.

Κιζσαλ μπουρνου. Ἐτμαῖον ἀκρωτήριον. Ἐδῶ εἶναι τὸ Ῥούμελη Ἰσάρ κτισμένον ἀπὸ τὸν Σουλτὰν Μεχμέτ εἰς 40 ἡμέρας, τὸ 1432.

Σεϊτάν ἀκινδισί. Κλύδωνος Ῥωδῆς ἄκρα, καὶ Φωνία.

Μπαλτά λιμάν. Φιλαδελφίας κόλπος. Ἐδῶ ἦτον ἡ βομὸς τῆς θεᾶς Ἐκάτης, ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν, τὸν ὁποῖον οἱ Χριστιανοὶ ἔκαμαν μοναστήριον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῶρα στέκουν μόνον τὰ ντου-βάρια· παρεκεῖ εἶναι ἀγίασμα τοῦ ἀγίου Γεωργίου.

Μπογιατζίκιοι. Ἐμιγρὰν ὄγλου. . . . Ἐἶχε μοναστήριον τοῦ ἀγίου Νικολάου· εἶναι τῶρα μόνον τὸ ἀγίασμα.

Στένη, σωσθένιον. Ἐἶνε μοναστήριον τοῦ Ταξιάρχου, καὶ Ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας, στέκουν μόνον τὰ ἀγίασμα των, ἔχει καὶ ἀγίασμα τῆς ἀγίας Μαρίνης.

Νεωχώριον. Δάσος Κομμαρὰν, καὶ κοινῶς Κούμαρη. Ἐχει ἀγίασμα τῶν ἀγίων, Κωνσταντίνου, Θεράποντος, Παρασκευῆς, Χαλαλάμ-που, καὶ τοῦ Προδρόμου εἰς τὸ Καλενδέρι, ὅπου παλαιὰ ὁ τόπος αὐτὸς διὰ τοὺς ὑψηλοὺς τοῦ τράφους ἐλέγετο Ῥαχία. Ὁ κόλπος τοῦ Καλενδερίου ὅπου εἶναι τὸ ταλιάνι ἐλέγετο παλαιὰ Πιθήκου Λιμῆν, ἐδῶ φαίνονται κτίρια παλαιὰ καὶ μία στέρνα κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἤξεύρει τί ἦτον. Εἰς τὸ Καλενδέρι ἐθαλασσοπολέ-μησαν ποτὲ οἱ Βυζαντινοὶ καὶ ἐνίκησαν τὸν Μακεδόνα Δημήτριον, καὶ ἐπειδὴ ἦτον ζέστη πολλὴ τὸ ὠνόμασαν Θερμημερίαν.

Θεραπεῖα. Φαρμακεία. Τὸ μέρος ὅπου εἶναι τὸ βασιλικὸν παλάτι, καὶ ἡ Ἐκκλησία μετὰ τὸ ἀγίασμα τῆς ἀγ. Παρασκευῆς ἕως μέτα ἐλέγε-το παλαιὰ Λινὸς, καὶ Κατασκέπη· καὶ εἶχε μονασ. τοῦ Ταξιάρχου.

Κερέτσ μπουρνοῦ. Κλειθρα ἢ Διάλυτρα. Ἐἶχε μοναστήριον καὶ στέ-κουν πολλὰ κτίρια καὶ ἀγίασμα τῆς ἀγ. Κυριακῆς.

Τεφελίκιοι. . . . Ἐχει ἀγίασμα τοῦ ἀγ. Νικήτα.

Μπουγιούκ δερέε. Βαθύκολπος, Ῥιάξ βαθύς, καὶ μέγας ἀγρός. Ἐἶχε μοναστήρια, Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος, καὶ τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων.

Μεζάρ μπουρνοῦ. Μίλτωνος ἀκρωτήριον.

Σαρί γέρι. . . .

Γενί μαχαλάς. Κοιλὰς Σκλητρίνα.

Ῥούμελη Καθάκ. Κοντὰ τὸ παλαιὸν κάστρον, Φίρς, Ἰερὸς, καὶ Πολύχνιον λεγόμενον παλαιὰ. Ἐἶχε βομὸς τῆς Ῥέας, σεβύλης, καὶ τοῦ Σεράπιως. Αὐτὸ μερεμετίστη ἀπὸ τοὺς Χριστ. βασιλεῖς διότι τοὺς ἐ-χρειάζετο νὰ φυλάγουν τὰ καράβια νὰ πέρουν κουμέρκι. Τῶρα εἶναι κλειστὸν καὶ ἔρημν. Ἐκεῖθεν φαίνονται θεμέλια Νουῦ, καὶ ἄλλα μο-ναστηρίου. μετὰ ἀγίασμα τῆς Παναγίας τοῦ μύρου Μίλου· ὁμοίως καὶ μιὰς στέρας· μετὰ ταῦτα εἶναι τάπητες Ὀθωμανικαῖς, καὶ ἓνα ρεῦμα λεγόμενον ποτὲ Χρυσορῥόας.

Πουγιούκ Λιμάν. Λιμῆν τῶν Ἐρσιῶν.

Φαναράκι. Πάνιον ἀκρωτήριον. Ἐμπροσθεν αὐτοῦ εἶναι νησία. Κιὰ-ναι συμπληγάδες ποτὲ λεγόμενα, διὰ τὰ ὅποια οἱ Ἕλληνες μυθολο-

γούσι πολλά· ἐπάνω εἰς ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἦτον βωμὸς εἰδώλων, καὶ μένει
ἓνα πούσαρικόν μιᾶς κολώνας τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἀνατολικά μέρη.

Κοῦμ μπουρνου. Ἀγκύραιον ἀκρωτήριο.

Ἀναδὸλ Φενέρ. Πύργος Μηδείας.

Προγγιάζ Λιμάν. Χηλῶν λιμὴν.

Φίλ μπουρνου. Κοράκιον ἀκρωτήριο.

Κετσελί λιμάν. Βροσπόρου Παντείχιον.

Ἀναδὸλ Καβάκ. Ἐδῶ εἶναι τὸ παλαιὸν ἀνατολικὸν κάστρον, Ἰερὸς
Φάρος λεγόμενον ποτέ. Εἶχε βωμοὺς τοῦ Διὸς, Προσειδῶνος, καὶ τῆς
Ἀρτέμιδος· ἐμμερεμετίσθη καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς. (Ἔδω λέ-
γουν ἐδῶ διὰ τὸ ἅγιον μανδήλιον εἶναι ψεύματα, διότι ἡ Ἔδεσα ὅ-
που ἐβασίλευε ὁ Ἄγαυος εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ὀλίγον ἐδώ-
θεν ἦτον ναὸς τοῦ Διὸς, καὶ ἀπὸ τὰς πέτρας τοῦ ὁ Ἰουστιανὸς ἔκτισεν
Ἑκκλ. τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος· τὸ ἀκόλουθον παραθαλάσσιον ὠνομά-
ζετο Μωκάδιον. Ἄνωθεν τούτου εἶναι τὸ ὑψηλότερον βουνὸν Γιοῦσα
τάχ, καὶ Ῥωμ. Ὄρος τοῦ Γίγαντος, καὶ Νῶτα τοῦ Ἡρακλέως· τῶρα
εἶναι Τεκές καὶ ἓνα παλαιὸν μακρὸ μνημα.

Ματζάρ μπουρνου. Ἀργυρώνιον ἀκρωτήριο.

Ὀμοῦρ γερί. . . . Εἶχε σπιτάλια διὰ τὴν λῶσαν.

Σελβί μπουρνου. Ἀετόρχον ἀκρωτήριο.

Χουνκιάρ ἰσκελέσι. Βροσπόριον Νυμφαίον. Ἐδῶ ἦταν βασιλικά πα-
λάτια τῶν Ῥωμ. τοῦ Μηλουδίου λεγόμενα.

Γιαλίκιοῖ, Μπέτ κριζου. Κυκλαμικός, καὶ Ἀμούκου κόλπος ἢ Βεβρούκια,
Σουλτανί. . . Ἐδῶ ἦτον κήσκιον τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάν· ὑπάρ-
χουν καὶ κτήρια μοναστηρίων, ἀγίασμα τῶν ἁγ. Πρασκυῦς, καὶ Κωνσ.
ἔς τὸ βουνὸν ἄνω· εἰς δὲ τὸ ὑψηλότερον βουνὸν εἶναι θεμέλια καὶ μία
φέρα παλατίου τοῦ Μπαγ. Κωνστ.

Ἰντζήρ κιοῖ. Κατάγιας, καὶ Σικία Κόλπος.

Πασά μπαξισί. . . Ἐχει ἓνα παλαιὸν ἀγίασμα τῆς ἁγ. Κυριακῆς, καὶ
ἄλλο τοῦ ἁγ. Θιράπροντος εἰς τὴν σάμπρικα, ὅπου εἶχε καὶ μοναστήριον.

Μπουρνου μπαξέ. Στριδίων ἀκρωτήριο.

Τσμπουκλί. Τσακάλ μπουρνου. . . Ἀναμεταξὺ ἦτον τὸ περίσκιον
μοναστήριον τῶν Ἀκουμήτων, ὅπου ἐβελαν ἡμέραν καὶ νύκταν μετὰ τὸ
νομπέτι ὑπάρχουν τῶρα στέρνα πισιμίαι. καὶ ἄλλα πολλὰ κτήρια.

Κάλιντζα. Λάμβου, καὶ Ὁζύρουν ἀκρωτήριο.

Κιόρρεζ. Δουκάνης Κόλπος. . . Ἀναδὸλ Ἄσιρ κάστρον κτισμένον
ἀπὸ τὸ πρώτον Βιγιάζι· Ἰδὸ ρίμ, ἐν ἔτει 1393.

Κλιόκ σουργιού 'Αζάριος Λιμήν. Ἐχει μέσα δύο ρεύματα καὶ λέγονται, Κλιόκ σου. (Ἀρεταί), καὶ Κιουσοῦκ σου, (Ἀζαρίου).

Κανδιλί. Ῥουροῦσαι, ἢ Ῥιζοῦσαι ἄκραι.

Βανλίκιοῖ. Νικοπόλεως Κόλπος.

Γιάγ μπουροῦ. Ναυσιμάχιον ἀκρωτήριον, καὶ πρόχθος. Εἶχε μοναστήρια τοῦ Ταξιάρχου, καὶ τῆς Παναγίας.

Κουλέ μπαξεσί, τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἀκρωτήριον καὶ φυλακαὶ κόλπος.

Τσεγκέλικιοῖ Πρῶτος Λύσκος.

Μπειλέρμπεγι. Δεύτερος Λύσκος.

Σταύρωσις. Εἶχε τοῦ Σταυροῦ μοναστήριον.

Κουζκουντζούκι. Χρυσοκέραμος. Διότι εἶχεν ἐκκλ. τοῦ ἁγ. Γεωργίου με χρυσὰ κεραμίδια. Εἶχε δὲ καὶ σπητάλια διὰ ὄργανα καὶ λωβιασμένους.

Οὐκιοῦζ λιμάν. Βροσ πόρος.

Σκούταρι. ΧΡΥΣΟΠΟΛΙΣ. Λέγεται ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτισαν μίαν φράγν κάστρον εἰς τὸ Σκούταρι· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς εἶχαν παλάτιον εἰς τὸ μέρος ὅπου τώρα εἶναι τὸ σουλτανικόν.

Κιζ κουλέ. Πύργος Δαμάλεως. Εἰς αὐτὸ τὸ νησάκι πρῶτος ὁ Χάρης στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἔκτισε πύργον ἦγρον κουλά. καὶ ἔθαψε μέσα τὴν κόρην του, ὕστερα ὁ Μάνουηλ Κομνηνὸς τὸν ὑψίλωσε· μετὰ τὴν Ἀλωσιν ἐκρημνίσθη καὶ πάλιν τὸν ἔκτισαν ξύλινον, ἀλλ' ἐκάη, καὶ ὁ Σουλτάν Ἀχμέτ ὁ τρίτος τὸν ἔκτισε πέτρινον· ὁ δὲ Μιχμούτ τὸν ἔκαμε καθὼς φαίνεται τώρα.

Χαρμιέ σκελεσί. Πηγὴ Ἐρμαγόρου.

Καθάκ σκελεσί. Χαϊδάρ πασά. Ῥουφιαναί, πρῶτασιον τῆς Χαλκιδῶνος. Ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ Σελμιέ κιπλασί ἦταν ἐκκλ. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν Ἀποστ. καὶ παλάτια βασιλικά. Ἐκεῖθεν ἦτον βωμὸς τοῦ Ἀπόλωνος με μαντεῖον, καὶ τὸν ἔκαμαν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Εὐφραμίας, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐγένεν ἡ Τετάρτη σύνοδος. Τώρα μένουσιν μόνον τὰ θεμέλια, καὶ τὸ ἁγίασμα.

Καδίκιοῖ. ΧΑΛΚΙΔΩΝ. Αὕτη ἦτον πόλις μεγάλη με κάστρον, καὶ ἔκτισθη πρὶν Χριστοῦ 685 γρ. καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ Βυζάντιον, ὀνομάσθη δὲ κατὰ πρῶτον Προσέραστος, οἱ δὲ ξένοι τὴν ὀνόμαζαν τυφλῶν πόλις, διότι δὲν εἶδαν τὴν θέσιν τοῦ Βυζαντίου νὰ τὴν κτίσουσιν ἐκεῖ. Μετὰ ταῦτα ὑπετάχθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ὕστερα ἀπὸ τοὺς Μανιάτας, ἔπειτα ἐλευθερώθη, καὶ πάλιν ἀφανίσθη ἀπὸ τοὺς Πέρσας, καὶ ὕστερα τῆς ξεγύμνοσαν οἱ Γότθοι, καὶ τέλος ἐπειδὴ καὶ ἐδοθήσαν τὸν ἀριστάτην ἀνεψιὸν τοῦ παραβάτου Ἰουλιανῶ. διὰ τοῦτο ὁ Βασ. Οὐάλλης ἐκρήμνισεν ὅλον τὸ κάστρον τῆς Χαλκιδῶνος, καὶ με αὐτὰς τὰς πέτρας ἔκτισε τὸν Νερόδρομον τῆς πόλις. Ἀπὸ τὰ πολλὰ παλαιὰ κτίρια τῆς ἔμεινε μόνον ἡ μικρὴ ἐκκλησία τῆς ἁγ. Εὐφραμίας, κομμάτια τὰ

φών, καὶ Θεμέλια νεροδρόμου.

Μύδα μπουρνου. Ἀκρωτήριον τῆς Χαλκιδόνος.

Ὁ ἀκόλουθος κόλφος ἐλέγετο Εὐτροπίου λιμῆν. Ἐπειτα εἶναι τὸ ἀμπέλι τῆς χῆρας, καὶ τὸ ἀγίασμα τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ τόπος αὐτὸς τῶρα λέγεται κοινῶς Κελαμίτσια.

Φανερ παξεσί. Ἡραῖον ἀκρωτήριον. Ἐκεῖ ἦτον ποτὲ τὸ φανάρι τῆς Ἡράς καὶ εἶχαν καὶ βομῶν εἰς αὐτὴν Θεάν. Εἶχαν καὶ λιμάνι μὲ μεγάλας πέτρας, ὅπου τῶρα λέγεται Μόλοι. Εἶχε δὲ καὶ ἐκκλησίας, τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, καὶ Προκοπίου Μάρτυρος πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ παλάτια. Τώρα μόνις ὀλίγα σημάδια φαίνονται.

ΜΕΤΡΟΣ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ.

Τὸ Κατάστενον τοῦ Βοσπόρου ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Μύδα μπουρνου καὶ τελειώνει ἕως τὸ Φαναράκια, εἶναι δὲ 15,300 ὄργυιες μᾶκρος, τὸ δὲ πλάτος τοῦ εἶναι ἀπὸ τὸ Σεραῖ μπουρνου ἕως τὸ Σκούταρι 900 ὄργυιες, εἰς τὰ Ἰσάρια 400, εἰς τὰ Καβάκια 360, καὶ εἰς τὰ Φαναράκια 1900.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΣ.

Τὰ Νησιά τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι 4 μεγάλα τὰ ἀκόλουθα.

ΠΡΩΤΗ. Εἶχε τρία μοναστήρια εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐνὸς ἐκτίσθη τὸ σημερινὸν μωστατ. τῆς Μεταμορφώσεως.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ, (καὶ) Πανόριος. Εἶχε μοναστήρια, τῆς Μεταμορφώσεως, ὅπου μόνον τὰ κτίρια φαίνονται, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὅπου μόνον τὸ ἱερόν τῆς μένει ἀπὸ τὰ παλαιὰ τὰ δὲ ἄλλα καινουργήθησαν, τὸ δὲ τοῦ ἁγ. Γεωργίου ἐκτίσθη μετὰ τὴν ἄλωσιν.

ΧΛΑΚΗ. Ἐχει μοναστήρια, τῆς Παναγίας, καὶ ἦτον κοντά του καὶ τοῦ Προδρόμου, ἀλλὰ τῶρα ἀπὸ τὰ παλαιὰ κτίρια μένει μόνον ἡ μικρὴ ἐκκλησ. τῆς Παναγίας μὲ κουμπέ, τὰ δὲ ἄλλα ὅλα καινουργήθησαν, τῆς ἁγίας Τριάδος ἔπάνω εἰς τὸ βουνόν, ἐκτίσθη μὲν παλαιότερον ἀλλ' ἐκαινουργήθη δύο φορές μετὰ τὴν ἄλωσιν, καὶ τῶρα εἶναι σχολὴν τῆς Θεολογίας, καὶ τοῦ ἁγ. Γεωργίου τοῦ Κρητινοῦ, τὸ ὅποιον δύο φορές καινουργήθη μετὰ τὴν ἄλωσιν.

ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ. Ὀνομάσθη οὕτω διότι εἶχε μοναστήρι γυναικῶν καὶ ἐφυλάκισαν πολλὰς βασίλισσας, ἀπὸ τὸ ὅποιον ὀλίγα μόνον Θεμέλια φαίνονται εἰς τὸ παραθάλασσιον καμάρες κοινῶς λεγόμεναι ἀκόμα φαίνονται τριῶν κουλᾶδων κτίρια, ὁ πρῶτος εἶναι εἰς τὸ χωρίον Πύργος, ὁ δεύτηρος εἰς τὸ κάτω πηγάδι, καὶ ὁ τρίτος εἰς τὸ παραθάλασιον Λυτὰ λεγόμενος. Τὴν σήμερον ἔχει τρία μοναστήρια, τοῦ Χριστοῦ, τοῦ

ἁγ. Γεωργίου τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ἁγ. Νικολάου εἰς τὸν αἰγιαλόν.

Ἰδερύθουλος, παλαιὰ Τερένθουλος· μικρὸν νησί ἀντικρὺ εἰς τὴν Πρίγκυπον, ἔχει θεμέλια μοναστηρίου καὶ ἄλλα κτίρια.

Πίτα, ἢ Πίτυς· μικρὸν νησί ἀντικρὺ εἰς τὴν Ἀντίγονον καὶ Κάλιστον.

Πλάτη ὀπίσω ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ Ἀντίγονον, ἔχει ὑπογαίτου φυλακὰς ὅπου ἔβανον ὄσους ἤβελαν νὰ σκοτόσουν βασιλικὰ ἀντὶμα, ἔχει καὶ κτίρια τῶν κουλάδων ὅπου ἐφύλαγαν τοὺς φυλακωμένους αἱ στρατιῶται, ἔχει καὶ τεχνιτὸν λιμάνι τώρα χαλασμένον.

Ὁξεία· κοντὰ εἰς τὴν πίτα, ἔχει κτίρια δύο μοναστηρίων, καὶ τεχνικῶν λιμανίου.

Ἀντίκρυ εἰς τὰ Νησιά φαίνονται καὶ τὰ ἀνατολικά μέρη, τὰ παντεῖσιον, ἢ Καρταλιμῆ (Κάρτα Λιμὴν παλαιὰ)· καὶ ὁ Μάλτιος, ὅπου ἦταν βασιλικὰ παλάτια τοῦ Βρούαντος λεγόμενα. Τὴν ἐπιπέδον ἡφαλίτερον βουνὸν λέγεται τοῦ ἁγ. Λαυρεντίου, διότι εἶχε μνακὸν τοῦ ἁγίου.

Ἦδε τὸ ΤΕΛΟΣ δίδοντες ὦ φίλοι τῆς πατρίδος
Εὐχόμεθα ν' ἀνσφανῆ ἀκτίνα τῆς ἐλπίδος. . .

[22]

Τιμᾶται Δραχμῆς.

